

**INFORMACJA
O PORECZENIACH I GWARANCJACH UDZIELONYCH W 2013
ROKU PRZEZ SKARB PAŃSTWA, NIEKTÓRE OSOBY PRAWNE
ORAZ BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO**

**WARSZAWA
2014**

Spis treści:

1. Streszczenie najważniejszych informacji	2
2. Regulacje prawne dotyczące obowiązku sprawozdawczego	3
3. Gwarancje i poręczenia udzielone przez Skarb Państwa	4
3.1 Udzielone gwarancje i poręczenia Skarbu Państwa	4
3.2 Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na rok 2013.....	6
3.3 Opłaty prowizyjne od udzielonych gwarancji i poręczeń wpłacane na rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa.....	6
3.4 Niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa	7
3.5 Wydatki i należności Skarbu Państwa.....	9
3.6 Działania windykacyjne Skarbu Państwa.....	10
4. Poręczenia i gwarancje udzielone przez niektóre osoby prawne.....	11
5. Poręczenia i gwarancje Banku Gospodarstwa Krajowego	12
5.1 Program Wspierania Przedsiębiorczości	12
5.1.1 Charakterystyka działalności poręczeniowo-gwarancyjnej BGK w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości	12
5.1.2 Poręczenia i gwarancje udzielone w 2013 roku w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości	14
5.1.3 Wsparcie kapitałowe funduszy poręczeniowych w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości	14
5.2 Program Wsparcia Prywatyzacji	15
5.3 Akcje i udziały przekazane nieodpłatnie Bankowi Gospodarstwa Krajowego	15
6. Informacja o liczbie i wartości akcji składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	15
7. Informacja o wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa	16

1. Streszczenie najważniejszych informacji

A. W 2012 r. łączna kwota udzielonych gwarancji i poręczeń wyniosła 13.648.732.180 zł. W 2013 r. udzielono 6 gwarancji Skarbu Państwa, na łączną kwotę 10.959.774.560 zł, w tym:

- pięć gwarancji spłaty kredytów zagranicznych na wsparcie niżej wymienionych przedsięwzięć:

- a. budowa odcinka autostrady A1 Stryków – Tuszyn w Polsce, gwarancja na kwotę 140.000.000 euro wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego w Nordic Investment Bank w wysokości 100.000.000 euro,

- b. „PLK – Modernizacja linii kolejowej E-59, Faza 2”, gwarancja na kwotę 78.000.000 euro wynikająca z kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 65.000.000 euro,

- c. „PKP Intercity – tabor kolejowy dużych prędkości”, gwarancja na kwotę 894.351.360 zł wynikająca z kredytu zaciągniętego przez PKP Intercity S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 931.616.000 zł,

- d. „Drogi Ekspresowe S7 oraz S8 (TEN) – Polska”, gwarancja na kwotę 1.260.000.000 euro wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 900.000.000 euro,

- e. „Obwodnica Warszawy (TEN) II” gwarancja na kwotę 420.000.000 euro wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 300.000.000 euro,

- jedna gwarancja wykonania zobowiązań do kwoty 1.950.000.000 zł, wynikająca z wyemitowania przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. obligacji o wartości nominalnej 1.500.000.000 zł, przeznaczonych na częściowe finansowanie wydatków inwestycyjnych tej spółki związanych z realizacją projektów ujętych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do roku 2015.

B. Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wynosiły na dzień 31.12.2013 r.:

- z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych 37.818.276.022 zł,

- z tytułu gwarancji zagranicznych 67.028.859.920 zł,

łącznie z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa: 104.847.135.942 zł,

co oznacza wzrost w stosunku do 2012 r. o 7,6%, ponieważ kwota potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wg stanu na dzień 31.12.2012 r. wynosiła 97.453.420.179 zł.

C. W 2013 r. Skarb Państwa poniósł wydatki na spłatę gwarantowanych i poręczonych zobowiązań w kwocie 1.924.376 zł, co stanowiło 60,9% planu budżetowego po zmianach i oznacza spadek wydatków z tego tytułu w stosunku do 2012 r. o 69,5%. Wydatki te dotyczyły przedsiębiorstwa należącego do sektora hurtowych rynków rolno-spożywczych oraz uiszczenia kosztów związanych z prowadzonym postępowaniem sądowym dotyczącym udzielonego poręczenia Skarbu Państwa.

D. Wg stanu na dzień 31.12.2013 r. relacja potencjalnych zobowiązań z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa do PKB za 2013 r.¹ wyniosła 6,4%,

---

¹ Do wyliczenia relacji przyjęto PKB w wysokości 1.631,8 mld zł, tj. zgodnie z informacją GUS z dnia 28 lutego 2014 r. w sprawie wstępnego szacunku produktu krajowego brutto w IV kwartale 2013 r.

tj. zwiększyła się w stosunku do wysokości tej relacji wg stanu na dzień 31.12.2012 r., która wynosiła 6,1%.

E. W roku 2013 zaobserwowano nieznaczny wzrost średniego ryzyka portfela udzielonych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa w stosunku do roku 2012: z 5,5% do 5,8%.

F. Należności z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń, wg stanu na dzień 31.12.2013 r., wyniosły 316.478.921 zł, co oznacza, że w stosunku do roku 2012 pozycja ta odnotowała spadek o 44,7%, gdyż wg stanu na dzień 31.12.2012 r. należności te wynosiły 572.602.309 zł.

G. W wyniku działań windykacyjnych prowadzonych w celu odzyskania kwot zapłaconych przez Skarb Państwa z tytułu udzielonych, a następnie wykonanych umów poręczenia i gwarancji, w 2013 roku uzyskano dochody w wysokości 30.343.201 zł, co stanowi spadek o 0,8%, wobec 30.600.295 zł uzyskanych z tego tytułu w 2012 roku.

2. Regulacje prawne dotyczące obowiązku sprawozdawczego

Udzielanie poręczeń i gwarancji to podejmowanie ryzyka finansowego, z reguły na rachunek przyszłych okresów. Art. 216 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń finansowych, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego produktu krajowego brutto.

W związku z powyższym kontrola narastania zobowiązań z tytułu udzielanych poręczeń i gwarancji ma szczególne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa finansów publicznych.

Ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2012 r., poz. 657 z późn. zm.), nazywana dalej *ustawą o poręczeniach i gwarancjach*, w art. 46, nałożyła na Radę Ministrów obowiązek przedstawiania corocznie Sejmowi, w terminie właściwym do przedstawienia sprawozdania z wykonania budżetu państwa, informacji o:

- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez Skarb Państwa,
- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez niektóre osoby prawne,
- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach programów rządowych,
- liczbie i wartości akcji (udziałów) składających się na zasób majątkowy przeznaczony na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Obok obowiązków sprawozdawczych wynikających z *ustawy o poręczeniach i gwarancjach*, których wykonanie następuje w formie przedłożenia Sejmowi niniejszej Informacji, istnieją również obowiązki wprowadzone przez art. 36 ust. 2 oraz art. 38 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.). Obowiązki te polegają m.in. na:

- podawaniu do publicznej wiadomości wykazu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń, wskazując osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, których te poręczenia i gwarancje dotyczą,
- ogłaszaniu kwoty i relacji do produktu krajowego brutto niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,

- ogłaszaniu kwoty niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostki sektora finansów publicznych.

Należy mieć na uwadze fakt, że zakres wyżej wspomnianej sprawozdawczości jest różny od tego, jaki wynika z niniejszej Informacji. Do sektora finansów publicznych nie są bowiem zaliczane osoby prawne będące spółkami prawa handlowego oraz Bank Gospodarstwa Krajowego. Obowiązki wynikające z ustawy o finansach publicznych są wykonywane w formie stosownych obwieszczeń.

Zaprezentowane w poniższym opracowaniu dane liczbowe wskazują, że omawiana problematyka powinna podlegać stałej kontroli z uwagi na wysoki poziom potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji. Przy czym poręczenia i gwarancje państwowych osób prawnych stanowią, w większości przypadków, margines ich działalności.

3. Gwarancje i poręczenia udzielone przez Skarb Państwa

3.1 Udzielone gwarancje i poręczenia Skarbu Państwa

W 2013 r. udzielono 6 gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 10.959.774.560 zł. Wykaz gwarancji Skarbu Państwa udzielonych w 2013 r. przedstawia poniższa tabela:

Gwarancje Skarbu Państwa					
Kredytobiorca/ Wnioskodawca	Kredytodawca	Kwota objęta gwarancją w zł*	Uchwała Rady Ministrów	Data podpisania umowy gwarancji	Organ udzielający gwarancji
Gwarancje spłaty kredytów zagranicznych					
Bank Gospodarstwa Krajowego	Nordic Investment Bank	598.388.000	uchwała RM nr 50/2013 z dnia 20.03.2013 r.	07.06.2013 r.	Rada Ministrów
Bank Gospodarstwa Krajowego	Europejski Bank Inwestycyjny	5.387.256.000	uchwała RM nr 51/2013 z dnia 20.03.2013 r.	5/12.06.2013 r.	Rada Ministrów
Bank Gospodarstwa Krajowego	Europejski Bank Inwestycyjny	1.795.752.000	uchwała RM nr 52/2013 z dnia 20.03.2013 r.	5/12.06.2013 r.	Rada Ministrów
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	Europejski Bank Inwestycyjny	334.027.200	uchwała RM nr 84/2013 z dnia 20.05.2013 r.	2/8.07.2013 r.	Rada Ministrów
PKP Intercity S.A.	Europejski Bank Inwestycyjny	894.351.360	uchwała RM nr 137/2013 z dnia 07.08.2013 r.	22/26.11.2013 r.	Rada Ministrów
Razem gwarancje spłaty kredytów zagranicznych		9.009.774.560 zł			
Gwarancje spłaty zobowiązań wynikających z obligacji					
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	-	1.950.000.000	uchwała RM nr 216/2013 z dnia 05.12.2013 r.	17.12.2013 r.	Rada Ministrów
Ogółem udzielone gwarancje		10.959.774.560 zł			

*Kwoty gwarancji udzielonych w walutach obcych zostały przeliczone wg średnich kursów walut obcych ogłoszonych przez NBP obowiązujących w dniu podpisania umowy gwarancji.

- Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 50/2013 z dnia 20 marca 2013 r. dotyczy udzielenia Nordic Investment Bank gwarancji spłaty kredytu

zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu inwestycyjnego polegającego na budowie odcinka autostrady A1 Stryków – Tuszyn w Polsce i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Nordic Investment Bank do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w wysokości 100.000.000 euro wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 140.000.000 euro.

- b) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 51/2013 z dnia 20 marca 2013 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu pod nazwą „Drogi Ekspresowe S7 oraz S8 (TEN) – Polska” i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w wysokości 900.000.000 euro wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 1.260.000.000 euro.
- c) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 52/2013 z dnia 20 marca 2013 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu pod nazwą „Obwodnica Warszawy (TEN) II” i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w wysokości 300.000.000 euro wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 420.000.000 euro.
- d) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 84/2013 z dnia 20 maja 2013 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. na częściowe sfinansowanie projektu inwestycyjnego pod nazwą: „PLK – Modernizacja linii kolejowej E-59, Faza 2” i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w wysokości 65.000.000 euro wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 78.000.000 euro.
- e) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 137/2013 z dnia 7 sierpnia 2013 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez PKP Intercity S.A. na częściowe sfinansowanie projektu inwestycyjnego pod nazwą: „PKP Intercity – tabor kolejowy dużych prędkości” i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 80% kwoty kredytu zaciągniętego przez PKP Intercity S.A. w wysokości 931.616.000 euro wraz z 80% odsetek od tego kredytu i 80% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 894.351.360 euro.
- f) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 216/2013 z dnia 5 grudnia 2013 r. dotyczy wykonania przez Skarb Państwa zobowiązań wynikających z wyemitowania przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., przeznaczonych na częściowe finansowanie wydatków inwestycyjnych tej spółki związanych z realizacją projektów ujętych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do roku 2015

i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wykonania zobowiązań wobec obligatariuszy do 100% kwoty wykupu obligacji o wartości nominalnej 1.500.000.000 zł oraz 100% odsetek, łącznie do kwoty 1.950.000.000 zł.

3.2 Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na rok 2013

Na podstawie art. 31 *ustawy o poręczeniach i gwarancjach*, łączna kwota, do wysokości której mogą być udzielane przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancje, określana jest corocznie w ustawie budżetowej.

W ustawie budżetowej na rok 2013 limit gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa został ustalony na kwotę 300.000.000.000 zł.

Na podstawie *ustawy o poręczeniach i gwarancjach* oraz innych ustaw szczególnych, w 2013 r. udzielono gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 10.959.774.560 zł, co stanowi 3,65% kwoty limitu zaplanowanej na 2013 r.

Głównym czynnikiem, który wpłynął na ukształtowanie się w ustawie budżetowej limitu poręczeń i gwarancji na 2013 rok w wysokości 300.000.000.000 zł była możliwość wykorzystania ww. limitu dla działań, które mogą być potencjalnie podjęte w przypadku ewentualnego pogorszenia warunków działania polskiego systemu finansowego w obliczu globalnego kryzysu finansowego i gospodarczego, poprzez możliwość wspierania podmiotów należących do tego sektora w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. *o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym* (Dz. U. z 2014 r. poz. 158) oraz ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. *o rekapitalizacji niektórych instytucji finansowych* (Dz. U. Nr 40. poz. 226, z późn. zm.).

Jak dotychczas żadna gwarancja w oparciu o powyższe przepisy nie została udzielona, gdyż żaden z podmiotów należących do sektora bankowego nie zwrócił się do Ministerstwa Finansów o udzielenie takiego wsparcia.

Z uwagi na prewencyjny charakter powyższych działań polegających na zabezpieczeniu potencjalnej możliwości wykorzystania gwarancji Skarbu Państwa w celu wsparcia podmiotów zagrożonych ewentualnymi skutkami kryzysu finansowego i gospodarczego, niewykorzystanie prognozowanego limitu należy ocenić pozytywnie.

W porównaniu z rokiem 2012, wykorzystanie limitu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa jest nieco niższe. Wykorzystanie limitu w 2012 r. wyniosło 13.648.732.180 zł, co stanowiło 6,82% kwoty limitu zaplanowanej na 2012 r. tj. kwoty 200.000.000.000 zł.

3.3 Opłaty prowizyjne od udzielonych gwarancji i poręczeń wpłacane na rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

W 2013 roku, z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa wniesione zostały opłaty prowizyjne w łącznej kwocie 12.860.936,63 zł, w tym w związku z:

1) gwarancją Skarbu Państwa do kwoty 950.000.000 zł, udzieloną w 2009 r. za zobowiązania Polskich Kolei Państwowych S.A. wynikające z emisji obligacji przeznaczonych na częściowe refinansowanie zobowiązań wynikających z obligacji wyemitowanych w ramach I edycji w 2002 r. - opłata prowizyjna w kwocie 7.355.400,00 zł, stanowiąca 1% od kwoty zobowiązania gwaranta według stanu na 31 grudnia roku poprzedniego, tj. od kwoty 735.540.000 zł, wniesiona została w dniu 28 marca 2013 r.,

2) gwarancją Skarbu Państwa do kwoty 430.000.000 zł za zobowiązania Polskich Kolei Państwowych S.A. wynikające z emisji obligacji przeznaczonych na częściowe refinansowanie zobowiązań wynikających z kredytu zaciągniętego w WestLB AG Oddział w Londynie w 2003 r. - opłata prowizyjna w kwocie 4.300.000 zł, stanowiąca

1% od kwoty zobowiązania gwaranta według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, tj. od kwoty 430.000.000 zł, wniesiona została w dniu 28 marca 2013 r.

3) gwarancją Skarbu Państwa do kwoty 894.351.360 zł udzieloną Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu za zobowiązania PKP Intercity S.A., spłaty kredytów przeznaczonych na częściowe sfinansowanie projektu inwestycyjnego pod nazwą "PKP Intercity – tabor kolejowy dużych prędkości" - opłata prowizyjna w kwocie 1.205.536,63 zł, stanowiąca 1,2% od kwoty zobowiązania gwaranta za 41 dni 2013 roku od kwoty 894.351.360 zł, wniesiona została w dniu 21 listopada 2013 r.,

Wysokość wniesionych opłat prowizyjnych ustalona została zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie opłaty prowizyjnej od poręczenia i gwarancji udzielanych przez Skarb Państwa (Dz. U. z 2012 r., poz. 674).

Spośród gwarancji i poręczeń udzielonych w 2013 r. z wniesienia opłaty prowizyjnej zwolnionych było łącznie pięć gwarancji, w tym na podstawie:

1) art. 2c ust. 4 *ustawy o poręczeniach i gwarancjach*, zwolnienie z obowiązku wniesienia opłaty prowizyjnej dotyczyło trzech gwarancji za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z zaciągniętych kredytów na zasilenie Krajowego Funduszu Drogowego. Zwolnienie z opłaty prowizyjnej gwarancji za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego następuje również na podstawie art. 39d ust. 3 *ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym*.

2) art. 38 ust. 11 *ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym* (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.) z obowiązku wniesienia opłaty prowizyjnej zwolnione zostały również:

- jedna gwarancja spłaty kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym, oraz
- jedna gwarancja wykonania zobowiązań wynikających z obligacji wyemitowanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.,

udzielone na podstawie art. 38 ust. 10 tej ustawy.

Zgodnie z *ustawą o transporcie kolejowym*, zarządca infrastruktury, w tym przypadku PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., może zaciągnąć kredyty, pożyczki lub może emitować obligacje w kraju i za granicą, z przeznaczeniem na finansowanie prac przygotowawczych oraz zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach programu wieloletniego (art. 38 ust. 9 *ustawy o transporcie kolejowym*). Za zobowiązania PKP PLK S.A. wynikające z tych kredytów i obligacji mogą być udzielane przez Skarb Państwa gwarancje i poręczenia, zgodnie z przepisami *ustawy o poręczeniach i gwarancjach* (art. 38 ust. 10 *ustawy o transporcie kolejowym*), przy czym te poręczenia i gwarancje są wyłączone spod reżimu art. 2a ust. 2 *ustawy o poręczeniach i gwarancjach* oraz są zwolnione z opłaty prowizyjnej (art. 38 ust. 11 *ustawy o transporcie kolejowym*).

3.4 Niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wynosiły na dzień 31.12.2013 r.:

- z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych	37.818.276.022 zł,
- z tytułu gwarancji zagranicznych	67.028.859.920 zł,
łącznie z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa:	104.847.135.942 zł,
- co oznacza wzrost w stosunku do 2012 r. o 7,6%.

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wg stanu na dzień 31.12.2013 r., z wyszczególnieniem największych kwotowo pozycji, prezentuje następujące zestawienie:

Kredytobiorca	Kwota potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa w zł*
Poręczenia i gwarancje krajowe	
Bank Gospodarstwa Krajowego – wsparcie KFD	33.470.128.750
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	1.721.637.602
Spółdzielnie mieszkaniowe (PKO BP S.A.)	1.238.784.732
Polskie Koleje Państwowe S.A.	1.113.930.000
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	273.794.938
Ogółem poręczenia i gwarancje krajowe	37.818.276.022
Gwarancje zagraniczne	
Bank Gospodarstwa Krajowego- w tym wsparcie dla KFD	39.621.804.384 37.508.622.769
Gdańsk Transport Company-gwarancja wypłat z KFD	8.510.054.400
Autostrada Wielkopolska S.A. II-gwarancja wypłat z KFD	7.130.545.495
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	5.639.580.390
Autostrada Wielkopolska S.A.	3.303.712.185
Polskie Koleje Państwowe S.A.	1.125.664.656
PKP Intercity S.A.	1.093.472.934
PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Turów	195.796.228
Bank Ochrony Środowiska S.A.	132.344.946
Bank DnB NORD Polska S.A.	111.903.468
Pozostałe gwarancje zagraniczne	163.980.834
Ogółem gwarancje zagraniczne	67.028.859.920
Ogółem potencjalne zobowiązania	104.847.135.942

*Kwoty zobowiązań wyrażonych w walutach obcych zostały przeliczone wg Tabeli Kursów Średnich NBP Nr 251/A/NBP/2013 z dnia 31.12.2013 r.

W procesie oceny ryzyka dokonuje się kwalifikacji potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa do pięciu kategorii:

- a) zobowiązania o niskim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka [0-30%]);
- b) zobowiązania o średnim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka (30-50%));
- c) zobowiązania o podwyższonym ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka (50-80%));
- d) zobowiązania o wysokim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka (80-100%));
- e) zobowiązania spłacane przez Skarb Państwa (wsp. ryzyka =100%).

Struktura potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa według podziału ryzyka prezentuje się następująco:

Kategoria ryzyka	Przedział ryzyka	Kwota potencjalnych zobowiązań w zł		Udział w sumie potencjalnych zobowiązań	
		31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013
I-niskie	[0-30%]	85.717.348.725	90.849.138.174	87,96%	86,65%
II-średnie	(30-50%]	8.757.521.097	11.758.403.111	8,99 %	11,21%
III-podwyższone	(50-80%]	2.975.616.865	2.239.594.657	3,05%	2,14%
IV-wysokie	(80-100%)	2.933.492	-	0,003%	-
V-wypłaty	100%	-	-	-	-
Razem	-	97.453.420.179	104.847.135.942	100%	100%

Według stanu na dzień 31.12.2013 r. relacja potencjalnych zobowiązań z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa do PKB za 2013 r.² wyniosła 6,4%. Oznacza to jej wzrost w stosunku do stanu na dzień 31.12.2012 r., kiedy to wyniosła 6,1%.

Wg stanu na dzień		Kwota potencjalnych zobowiązań w zł		Współczynnik ryzyka dla całego portfela	
		31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013
Razem		97.453.420.179	104.847.135.942	5,5%	5,8%
W tym:	poręczenia i gwarancje krajowe	37.843.884.023	37.818.276.022	2,1%	3,8%
	gwarancje zagraniczne	59.609.536.156	67.028.859.920	7,7%	7,0%

W 2013 r., wraz ze wzrostem kwoty potencjalnych zobowiązań wzrósł nieznacznie łączny długoterminowy współczynnik ryzyka dla całego portfela. Wg stanu na koniec 2013 r. portfel gwarancji zagranicznych charakteryzuje się większym ryzykiem w stosunku do portfela poręczeń i gwarancji krajowych.

3.5 Wydatki i należności Skarbu Państwa

3.5.1 W 2013 r. Minister Finansów wypłacił ze środków budżetu państwa:

- kwotę 1.917.734 zł z tytułu gwarancji zagranicznej udzielonej za zobowiązania Pomorskiego Hurtowego Centrum Rolno-Spożywczego S.A. w Gdańsku,
- kwotę 6.642 zł z tytułu poniesienia kosztów sądowych,

co daje łącznie 1.924.376 zł oznaczając tym samym spadek wydatków z tego tytułu w stosunku do 2012 r. o 69,5%.

3.5.2 Należności z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń wynoszą, wg stanu na dzień 31.12.2013 r., 316.478.921 zł, co oznacza, że w stosunku do roku 2012 pozycja ta odnotowała spadek o 44,7%. Odnotowany spadek należności jest wynikiem:

- zmniejszenia należności w wyniku prowadzonych działań windykacyjnych wobec dłużników Skarbu Państwa,
- zmniejszenia należności w wyniku podpisania z dłużnikami: umowy o zwolnienie z długu oraz umowy objęcia akcji w zamian za część wierzytelności oraz

² Do wyliczenia relacji przyjęto PKB w wysokości 1.631,8 mld zł, tj. zgodnie z informacją GUS z dnia 28 lutego 2014 r. w sprawie wstępnego szacunku produktu krajowego brutto w IV kwartale 2013 r.

samodzielną spłatę pozostałej jej części przez dłużnika, a także umorzenia wierzytelności w stosunku do jednego z dłużników,

- zwiększenia należności w wyniku dokonanej płatności ze środków budżetowych z tytułu udzielonej gwarancji,
- zwiększenia należności w wyniku zaewidencjonowania odsetek ustawowych od wierzytelności Skarbu Państwa.

Należności regresowe Skarbu Państwa, powstałe w wyniku spłaty poręczonych lub gwarantowanych zobowiązań, wg stanu na dzień 31.12.2013 r., wynoszą:

- 306.884.612 zł z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych,
- 9.594.309 zł z tytułu gwarancji zagranicznych,

i dotyczą głównie dłużników znajdujących się w upadłości lub likwidacji.

W powyższej kwocie należności Skarbu Państwa uwzględniono odsetki ustawowe naliczone na dzień 31.12.2013 r., w łącznej kwocie 84.171.994 zł.

Kwota należności Skarbu Państwa stanowi 0,3% łącznych, potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

3.6 Działania windykacyjne Skarbu Państwa

Podobnie jak w latach poprzednich, Minister Finansów podejmował działania windykacyjne mające na celu odzyskanie kwot wydatkowanych z budżetu państwa z tytułu zawartych, a następnie wykonanych umów poręczenia lub gwarancji. Działania te polegają w szczególności na: prowadzeniu korespondencji z dłużnikami w zakresie spłaty zadłużenia, zawieraniu umów o charakterze cywilnoprawnym (rozłożenie spłaty wierzytelności na raty, konwersja wierzytelności na akcje w spółce dłużnika, sprzedaż wierzytelności), wszczynaniu egzekucji sądowych i administracyjnych, uczestniczeniu w postępowaniach upadłościowych i likwidacyjnych. Ponadto, Ministerstwo Finansów monitoruje działania windykacyjne podejmowane przez bank PKO BP S.A. w zakresie poręczonych kredytów udzielonych spółdzielniom mieszkaniowym.

W rezultacie działań windykacyjnych, podjętych w 2013 roku oraz w latach poprzednich, których skutkiem był zwrot do budżetu kwot wierzytelności Skarbu Państwa, w roku 2013 uzyskano dochody w wysokości 30.343.201 zł (co stanowi spadek o 0,8%, wobec 30.600.295 zł uzyskanych z tego tytułu w 2012 roku).

Ponadto, w ramach prowadzonych działań windykacyjnych w 2013 r. dokonano zamiany części wierzytelności Skarbu Państwa – Ministra Finansów wobec Pomorskiego Hurtowego Centrum Rolno-Spożywczego S.A. w Gdańsku z tytułu zrealizowanej gwarancji spłaty kredytu, zgodnie z § 25 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2004 r. w *sprawie warunków i trybu sprzedaży wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji, zamiany tych wierzytelności na akcje (udziały), rozłożenia ich spłaty na raty oraz umorzenia wierzytelności w całości lub w części* (Dz. U. Nr 26, poz. 230, z późn. zm.), wydanego na podstawie art. 43. ust. 2 ustawy *o poręczeniach i gwarancjach*. Umowa objęcia 53.070 akcji Spółki w zamian za wniesienie do niej aportu w postaci części wierzytelności, o której mowa powyżej, o wartości 53.070.000,00 zł, została zawarta w dniu 4 października 2013 r. w Warszawie pomiędzy Skarbem Państwa, reprezentowanym przez Ministra Finansów, działającego z upoważnienia Ministra Skarbu Państwa a Spółką.

Pozostała do spłaty, po dokonanej konwersji, część wierzytelności Skarbu Państwa wobec Spółki, została pokryta przez Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno-Spożywcze S.A. w Gdańsku w dniu 31 października 2013 r.

Prawa z objętych przez Skarb Państwa akcji wykonuje Minister Skarbu Państwa.

Odcinek zbiorowy akcji został przekazany przez Ministra Finansów Ministrowi Skarbu Państwa na podstawie protokołu zdawczo – odbiorczego z dnia 25 listopada 2013 r. Zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy o *poręczeniach i gwarancjach*, akcje zasilły zasób majątkowy Skarbu Państwa, przeznaczony na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielanych przez Skarb Państwa.

4. Poręczenia i gwarancje udzielone przez niektóre osoby prawne

Ustawa o poręczeniach i gwarancjach określa obowiązek sprawozdawczy niektórych osób prawnych wobec Ministra Finansów w zakresie prowadzonej przez te podmioty działalności poręczeniowo-gwarancyjnej. Zgodnie z ww. ustawą niektóre osoby prawne są to podmioty niebędące bankami oraz zakładami ubezpieczeń, uprawnione na podstawie odrębnych przepisów do udzielania poręczeń lub gwarancji, w ramach powierzonych im zadań publicznych lub w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej.

Są to w szczególności:

- a) państwowe osoby prawne utworzone w drodze ustawy;
- b) spółki handlowe, w których akcje (udziały) stanowiące własność Skarbu Państwa przekraczają połowę kapitału zakładowego;
- c) spółdzielnie, w których wartość udziałów stanowiących własność Skarbu Państwa przekracza połowę funduszu udziałowego;
- d) osoby prawne, w których akcje (udziały) stanowiące własność Skarbu Państwa lub osób prawnych, o których mowa w lit. a-c, przekraczają połowę kapitału zakładowego lub funduszu udziałowego;
- e) fundacje, w których fundatorami są osoby prawne, o których mowa w lit. a-c.

Zgodnie z *ustawą o poręczeniach i gwarancjach*, osoby prawne mogą udzielać poręczeń i gwarancji do wysokości nie wyższej niż 60% wartości kapitałów (funduszy) własnych, określonych według stanu na koniec roku obrotowego poprzedzającego udzielenie poręczenia lub gwarancji, z zastrzeżeniem że kwota poręczenia lub gwarancji udzielanych za zobowiązania określonego podmiotu nie może przekroczyć 20% wartości tych kapitałów (funduszy). Przekroczenie tych limitów wymaga uprzedniej zgody ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Powyższe regulacje umożliwiają prowadzenie nadzoru państwowego sektora gospodarczego oraz agencji rządowych, których działalność poręczeniowo-gwarancyjna pomimo, iż stanowi ryzyko podejmowane na własny rachunek, co nie obciąża bezpośrednio budżetu państwa, stanowi zobowiązanie podejmowane w ciężar publicznych środków jakimi są kapitały własne tych jednostek.

Z informacji przekazywanych Ministrowi Finansów przez niektóre osoby prawne objęte *ustawą o poręczeniach i gwarancjach* wynika, iż w 2013 roku udzieliły one łącznie 215 poręczeń i gwarancji na łączną kwotę 2.792.980.950 zł. Tym samym w 2013 roku nastąpił przeszło 50% spadek wartości udzielonych poręczeń i gwarancji w stosunku do roku 2012.

Uwzględnić należy jednocześnie strukturę działalności poręczeniowo-gwarancyjnej w 2013 r., zgodnie z którą przeszło 26% wartości wszystkich udzielonych w wyżej wymienionym okresie instrumentów stanowiły gwarancje udzielone na łączną kwotę 732.823.070 zł przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w związku z zabezpieczeniem dostaw gazu

Według stanu na dzień 31.12.2013 r. łączny stan potencjalnych zobowiązań wynikających z udzielonych przez podmioty sprawozdające poręczeń i gwarancji osiągnął wartość 14.167.059.476 zł, co oznacza, iż powyższe zobowiązania odnotowały spadek o ok. 14% względem analogicznych wartości wykazanych na koniec roku 2012.

Przyczynami odnotowanego w 2013 roku spadku wartości potencjalnych zobowiązań była zarówno mniejsza skala działalności poręczeniowo-gwarancyjnej niektórych osób prawnych w 2013 r., w stosunku do roku 2012, jak i tzw. proces „wygasania” wcześniej udzielonych poręczeń i gwarancji.

Natomiast stan należności wynikający z udzielonych gwarancji i poręczeń wzrósł w stosunku do 2012 roku o około 1,8%, osiągając wartość 55.403.114 zł. Wśród ww. należności zdecydowaną część stanowią należności Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. oraz należności Agencji Rynku Rolnego, które są windykowane w ramach istniejących instrumentów prawnych.

W 2013 roku do Ministerstwa Finansów wpłynęło 40 sprawozdań ww. podmiotów o prowadzonej działalności poręczeniowej i gwarancyjnej³, tj. o około 7% mniej niż w roku ubiegłym.

5. Poręczenia i gwarancje Banku Gospodarstwa Krajowego⁴

Działalność poręczeniowa Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach programów rządowych funkcjonuje w oparciu o *ustawę o poręczeniach i gwarancjach*, a także o następujące programy rządowe:

- „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego” (Program Wspierania Przedsiębiorczości),
- „Wsparcie prywatyzacji poprzez udzielanie poręczeń i gwarancji spółkom z udziałem pracowników i jednostek samorządu terytorialnego (spółkom aktywności obywatelskiej)” (Program Wsparcia Prywatyzacji).

5.1 Program Wspierania Przedsiębiorczości

5.1.1 Charakterystyka działalności poręczeniowo-gwarancyjnej Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości

Działalność Banku w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości realizowana jest od 2009 r., w oparciu o współpracę z bankami kredytującymi.

Podstawowy cel tego Programu to zwiększenie dostępności przedsiębiorców, szczególnie mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców do zewnętrznych źródeł finansowania poprzez udzielanie poręczeń i gwarancji przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Bank Gospodarstwa Krajowego prowadzi działalność w formie bezpośredniej, udzielając poręczeń i gwarancji oraz poprzez wykonywanie zadań w zakresie rozwoju systemu regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych.

Do 2013 r. Bank Gospodarstwa Krajowego, w ramach swojej oferty poręczeniowo-gwarancyjnej, oferował następujące produkty:

- 1) poręczenia/gwarancje spłaty kredytu udzielane w trybie portfelowym, w tym:
  - poręczenia spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Poręczeniowej (PLP),
  - gwarancje spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej (PLG);
- 2) poręczenia/gwarancje udzielane w trybie indywidualnym, w tym:
  - poręczenia i gwarancje spłaty kredytu,
  - gwarancje należytego wykonania umowy.

³ Obowiązkowi przekazywania informacji ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych podlegają te podmioty, które w danym okresie sprawozdawczym udzieliły poręczeń lub gwarancji oraz podmioty, które posiadają zobowiązania bądź należności z tytułu wcześniej prowadzonej działalności poręczeniowo-gwarancyjnej.

⁴ Na podstawie danych przekazanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego w dniu 12.03.2014 r.

Zmiany dokonane przepisami ustawy z dnia 25 stycznia 2013 r. o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. poz. 198), wydaniem rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 lutego 2013 r. w sprawie udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego pomocy *de minimis* w formie gwarancji spłaty kredytów (Dz. U. poz. 239 z późn. zm.), a także przyjęciem w dniu 14 lutego 2013 r. przez Radę Ministrów zmiany Programu Wspierania Przedsiębiorczości, umożliwiły rozszerzenie oferty produktowej Banku o portfelową linię gwarancyjną *de minimis* (PLD).

Podstawowa zasada funkcjonowania PLD jest analogiczna do już funkcjonujących w BGK linii portfelowych – wnioski o gwarancje w ramach PLD są rozpatrywane w bankach współpracujących. Gwarancje PLD są udzielane w ramach limitu pomocy *de minimis* dla jednego przedsiębiorcy z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, przy czym wartość pomocy liczona jest wskaźnikiem wynoszącym 13,33% od kwoty gwarancji. Z pomocy jest wyłączona działalność prowadzona w niektórych obszarach (rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r.).

Przedmiotem uruchomionych w marcu 2013 r. gwarancji *de minimis* były w początkowym okresie jedynie kredyty obrotowe. W związku z dużym zainteresowaniem gwarancją *de minimis*, w dniu 27 października 2013 r. Rada Ministrów dokonała zmiany Programu Wspierania Przedsiębiorczości, która umożliwiła udzielanie gwarancji *de minimis* na spłatę kredytów inwestycyjnych. Powyższa zmiana miała na celu zaoferowanie przedsiębiorcom z sektora MŚP instrumentu wsparcia w dostępie do środków finansujących ich rozwój w okresie niskiej aktywności gospodarczej. W dniu 13 listopada 2013 r. BGK podpisał z bankami umowy, które rozszerzyły gwarancje *de minimis* o kredyty inwestycyjne i rozwojowe, a co za tym idzie umożliwiły wprowadzenie tych gwarancji do oferty BGK.

Gwarancje *de minimis* zabezpieczające kredyty obrotowe są udzielane maksymalnie na okres do 27 miesięcy, a inwestycyjne i rozwojowe na okres do 99 miesięcy, natomiast kwota gwarancji w obu przypadkach nie może przekroczyć 60% kwoty kredytu i jednocześnie kwoty 3.500.000 zł. W przypadku gwarancji *de minimis* zabezpieczających kredyty obrotowe udzielonych do dnia 31 grudnia 2013 r., BGK nie pobierał opłaty prowizyjnej za pierwszy rok ich obowiązywania, a w przypadku gwarancji *de minimis* dla kredytów inwestycyjnych i rozwojowych stawka opłaty prowizyjnej została ustalona na poziomie 0,5% kwoty gwarancji. Od 1 stycznia 2014 r. ww. stawka prowizyjna w wysokości 0,5% kwoty gwarancji obowiązuje także dla gwarancji *de minimis* zabezpieczających kredyty obrotowe.

Ponadto Bank Gospodarstwa Krajowego oraz fundusze poręczeniowe wdrożyły nowy produkt PLD PLUS. W ramach tego produktu Bank Gospodarstwa Krajowego udziela w trybie portfelowym gwarancji w ramach pomocy *de minimis* na zabezpieczenie spłaty kredytów obrotowych oferowanych przez banki komercyjne przedsiębiorstwom z sektora MŚP w wysokości 60% wartości kredytu, a fundusze poręczeniowe zabezpieczają również w trybie portfelowym 20% wartości kapitału kredytu na warunkach komercyjnych. Łącznie produkt zabezpiecza 80% kapitału kredytu, którego wartość nie może być wyższa niż 1.000.000 zł.

Należy podkreślić, że zgodnie z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego, wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych gwarancją PLD (podobnie jak w przypadku pozostałych gwarancji i poręczeń BGK) jest neutralna z punktu widzenia współczynnika wypłacalności i banki kredytujące nie muszą uwzględniać tej części ekspozycji kredytowej przy wyliczaniu wymogu kapitałowego. Poza tym banki, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko

związane z działalnością banków (Dz. U. 2008 Nr 235, poz. 1589, z późn. zm.), nie są zobowiązane do tworzenia rezerwy celowej na ekspozycje kredytowe gwarantowane przez BGK.

5.1.2 Poręczenia i gwarancje udzielone w 2013 roku w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości

W ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości BGK prowadzi działalność w oparciu o współpracę z bankami kredytującymi.

W celu realizacji linii portfelowych Bank Gospodarstwa Krajowego podpisuje umowy z bankami, w których określona jest m.in. roczna kwota limitów poręczeń/gwarancji. W 2013 r. Bank Gospodarstwa Krajowego podpisał 31 takich umów z 22 bankami. W ramach tych umów przyznano limity na łączną kwotę 14.175.500.000 zł, z czego:

- w ramach PLD były 22 umowy na łączną kwotę 13.234.000.000 zł,
- w ramach PLD PLUS była 1 umowa na kwotę 76.500.000 zł,
- w ramach PLP było 6 umów na łączną kwotę 690.000.000 zł,
- w ramach PLG były 2 umowy na łączną kwotę 175.000.000 zł.

Ponadto na dzień 31.12.2013 r. Bank Gospodarstwa Krajowego miał podpisane umowy z 6 bankami dotyczące udzielania poręczeń w trybie indywidualnym. W 2013 r. Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości 12 poręczeń/gwarancji w trybie indywidualnym na łączną kwotę 24.932.440,63 zł oraz 41.354 poręczeń i gwarancji w trybie portfelowym na łączną kwotę 7.276.326.550,14 zł. Udzielono także 3.747 poręczeń kredytów studenckich na kwotę 51.107.580,00 zł. W 2013 r. dokonano 7 wypłat z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości na łączną kwotę 1.242.021 zł, natomiast w ramach poręczeń kredytów studenckich zostało wypłaconych 15 poręczeń na kwotę 155.004,23 zł. Wszystkie wypłacone poręczenia i gwarancje znajdują się w procesie windykacji należności.

Podstawowymi elementami warunkującymi realizację Programu były i będą w przyszłości następujące czynniki:

- ogólna sytuacja gospodarcza, w tym zapotrzebowanie przedsiębiorców na kredyty bankowe oraz ich zdolność kredytowa,
- prowadzenie przez banki współpracujące, które podpisały umowy o współpracy i umowy w ramach linii poręczeniowych/gwarancyjnych, aktywnej działalności ukierunkowanej na maksymalne wykorzystanie przyznanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego limitów,
- stan wiedzy o korzyściach dla przedsiębiorców, przede wszystkim z sektora MŚP, wynikających z poręczeń/gwarancji Bank Gospodarstwa Krajowego.

5.1.3 Wsparcie kapitałowe funduszy poręczeniowych w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości

Zgodnie z przepisami *ustawy o poręczeniach i gwarancjach*, Bank Gospodarstwa Krajowego może również nabywać lub obejmować akcje i udziały regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych, udzielających poręczeń lub gwarancji spłaty kredytów lub pożyczek dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Według stanu na dzień 31.12.2013 r. wartość księgowa udziałów BGK w 21 funduszach poręczeniowych wynosiła 67.066.500 zł. Udział Banku Gospodarstwa Krajowego w kapitałach zakładowych funduszy ogółem wynosił 31,7%.

5.2 Program Wsparcia Prywatyzacji

Poręczenia w ramach Programu Wsparcia Prywatyzacji znajdują się w ofercie Banku Gospodarstwa Krajowego od czerwca 2010 r. Bank podjął działania informacyjne w stosunku do podmiotów potencjalnie zainteresowanych uzyskaniem poręczenia/gwarancji spłaty kredytu w ramach tego Programu, jednak do końca 2013 r. do Banku Gospodarstwa Krajowego nie wpłynął żaden wniosek o udzielenie w tym zakresie poręczenia/gwarancji. Niewielka ilość zapytań ze strony spółek pracowniczych o możliwość uzyskania poręczenia/gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego świadczy nadal o znikomym zainteresowaniu Programem.

5.3. Akcje i udziały przekazane nieodpłatnie Bankowi Gospodarstwa Krajowego

Zgodnie z przepisami *ustawy o poręczeniach i gwarancjach*, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, w imieniu Skarbu Państwa, w drodze rozporządzenia, przekazał w dwóch transzach nieodpłatnie Bankowi Gospodarstwa Krajowego akcje lub udziały stanowiące własność Skarbu Państwa. 50% przychodów ze sprzedaży zasilalo dawny Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych (KFPK), a po jego likwidacji Bank Gospodarstwa Krajowego, natomiast kolejne 50% przekazywano Państwowej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Wartość wniesienia akcji i udziałów 35 spółek przekazanych do Banku Gospodarstwa Krajowego w celu zasilenia zlikwidowanego KFPK w okresie jego funkcjonowania wyniosła 38.001.019 zł. Do dnia 31.12.2013 r. dokonano transakcji sprzedaży łącznie akcji i udziałów 31 spółek, których wartość wniesienia do ksiąg Banku wyniosła 36.121.263 zł. Łączna kwota uzyskana w latach 2004-2013 ze sprzedaży tych podmiotów wyniosła 81.423.610 zł.

Według stanu na dzień 31.12.2013 r. portfel spółek zaliczonych pierwotnie do dawnego KFPK składał się z akcji 4 podmiotów. Ich łączna wartość wniesienia wynosiła 1.777.302,20 zł.

6. Informacja o liczbie i wartości akcji składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa

Zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa został utworzony na mocy art. 25 *ustawy o poręczeniach i gwarancjach* jako alternatywne, obok budżetu państwa, źródło spłat poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa zobowiązań.

Na zasób składają się akcje i udziały uzyskane w wyniku dochodzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w imieniu Skarbu Państwa, wierzytelności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji oraz akcje i udziały w spółkach stanowiące własność Skarbu Państwa wyodrębnione przez Radę Ministrów do dnia 17 lipca 2009 r.

W związku z powyższym, na koniec 2013 roku na zasobie majątkowym Skarbu Państwa przeznaczonym na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa znajdowały się następujące akcje i udziały:

- 3.388.657 akcji imiennych, serii A, o numerach od 006705425 do 010094099, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki ZPC „Ursus” S.A. z siedzibą w Warszawie,
- 627.900 akcji zwykłych, imiennych, serii A, o numerach od 000000001 do 000627900, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Warszawskie Zakłady Sprzętu Ortopedycznego S.A. z siedzibą w Warszawie,

- 6.171 akcji zwykłych, imiennych, serii B, o numerach od 113687 do 119857, o wartości nominalnej 1.000 zł każda, spółki Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S.A. z siedzibą w Broniszach,
- 16.168 udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy, w spółce Lubinex Sp. z o.o. z siedzibą w Lubinie,
- 7.440 udziałów o wartości nominalnej 500 zł każdy, w spółce Chłodnia Szczecińska Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie,
- 930.786 akcji zwykłych imiennych, serii B, o numerach od 9.952.403 do 10.883.188, o wartości nominalnej 50 zł każda, spółki Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju,
- 40.586 akcji na okaziciela, serii A, o numerach od 38560 do 79145, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Zakłady Przemysłu Wełnianego „9 maja” S.A. z siedzibą w Łodzi,
- 109.943 akcje na okaziciela, serii A, o numerach od 64938 do 174880 oraz 163 akcje na okaziciela, serii A, o różnych numerach, o wartości nominalnej 2,38 zł każda, spółki WELUX S.A. z siedzibą w Katowicach,
- 38.148 udziałów o wartości nominalnej 500 zł każdy, w spółce Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „FERMA-POL” Sp. z o.o. z siedzibą w Zalesiu,
- 321.843 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Polskie Pracownie Konserwacji Zabytków S.A. z siedzibą w Warszawie,
- 230.785 akcji o wartości nominalnej 100 zł każda, spółki Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica S.A. z siedzibą w Niedzicy,
- 100.800 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, w spółce Przemysłowy Instytut Maszyn Budowlanych Sp. z o.o. z siedzibą w Kobyłce,
- 1.240.000 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Centrum Techniki Okrętowej S.A. z siedzibą w Gdańsku,
- 53.070 akcji zwykłych imiennych, serii B, o numerach od 21.358 do 74.427, o wartości nominalnej 1.000 zł każda, spółki Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno - Spożywcze S.A. z siedzibą w Gdańsku.

7. Informacja o wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych został utworzony, na podstawie art. 30 *ustawy o poręczeniach i gwarancjach*, w Banku Gospodarstwa Krajowego. Na rachunku tym gromadzone są przychody ze sprzedaży akcji i udziałów składających się na omawiany powyżej zasób majątkowy, odsetki z tytułu oprocentowania środków zgromadzonych na tym rachunku, opłaty prowizyjne od udzielonych poręczeń i gwarancji oraz środki pochodzące z przychodów z prywatyzacji, w kwocie stanowiącej 0,5% łącznej kwoty poręczeń i gwarancji udzielonych w roku poprzednim.

Środki gromadzone na ww. rachunku przeznaczane są na wykonywanie zobowiązań z tytułu poręczeń lub gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa oraz pokrycie kosztów dochodzenia wierzytelności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji.

W 2013 r. nie było konieczności wydatkowania środków zdeponowanych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa.

Na dzień 31.12.2013 r. Minister Finansów dysponował na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych w BGK środkami w łącznej wysokości 932.933.797 zł, z czego kwota 932.587.944 zł zdeponowana była na terminowych lokatach bankowych.